HELSINGIN YLIOPISTON KIRJASTO
KOTIMAINEN

P. 1192

JEsuxen Nimeben!

Yxi Christillinen Vaarna,

Sinä 27. Sunnundaina Kolminaisuden. Päiwästä, Eiwangeliumin Nijtze,

Josa

Se korkia ja suuri Tieto, jonga meisancaickisudesa saapa olemme Wissaudesta ja Tyhmydestä/ lyhykäisesti ulostoimitetan/ ulosotettu

Doctor JOH. PHILIPP FRESENIUxen Postillasta,

Ja nyt

Nijlle halullisille Sieluille Heldän waelluxensa alla ylöskehoituxeri Suomen Kielellä ulosannettu

ANDREAS ELGFOOTHilda/

Kircko-Herralda Säkyläsä.

Wuonna 1768.

TURUSA/

Prändätty JOH. CHRISTOPH. FRENCKELLildä.

M.J.

Esipuhe.

Rackat ystäwät! että meidän tietomme ijankaickisesa elämäsä on suurembi olewa, kuin se tässä elämässä on, sijtä ei yxikän epäillä taida, joka pyhän Raamatun jälken Jumalallisista asioista duomitzee. Pawali kutzuu sen tiedon, kuin meillä tässä elämässä on, wajaaxi, joca ainoastans on puolittain; mutta sen tiedon joka meille ijankaickisesa elämässä annetan, kutzuu hän täydellisexi. 1 Cor. 13: 9, 12. Puhdas järki taita myös tämän eroituxen kewiästi käsittä, koska se ainoastans perään ajattele nijtä esteitä, jotka tätä meidän tietoamme täällä pimittäwät, mutta joilla ijankaickisudesa ei enä yhtäkän siaa ole. Kuinga paljo tulee meidän tietomme tässä elämässä pimitetyxi sildä pimeydeldä, joka synnistä uloswuotaa, ja josta nijsä ukkowaisissa wielä myös joku jätös jälijlle jäänyt on? Kuinga paljon tulee se hämmennetyxi ennen käsitettyin wääräin luuloin kautta, jotka nijn sywäldä luondoon juurtuneet owat, että se sille tarcka näköisimmälleckin raskaxi langee, nijtä kaickia hawaita ja pojes panna? kuinga paljon tulee se luulon ja ulkonaisten aistimitten kautta, jotka usein meidän estäwät, loukatuxi, nijn etten me juurta jaxain ajattella, ja nijn sywäldä totuutten oikiaan luondoon sisälle katzoa taida? Kuinga paljon tulee se, nijnkuin sumulda pimitetyxi mielen lijkutusten ja pikaisuden kautta, kosca ne ei anna meille ulotturwaa aikaa kaickia wisusti tutkimaan? Kuinga woimallisesti tulemma me estetyxi sen kautta, että me olemma tottuneet maallisen

listen kappaiten kanßa oleskelemaan, jongatähden ne maalliset ajatuxet itzens aiwan paljon hengellisten asiain tundemiseen sekoittawat, ja meitä paljon häiritzewät, hengellisistä ja taiwallisista asioista oikein hengellisesti duomitzemaan. Mutta että me ijankaickisudesa kaikista näistä esteistä olemma wapaat: nijn on wastan sanomattomasti meidän tietomme, paljo suurembi, puhtaambi ja enämmin perustettu olewa.

Tähän tulee myös se, että me Jumalan kaswoista kaswoihin nähdä saamme, josta ei ainoastans tule puhdas tieto Jumalasta, mutta sama walkeus walaisee myös meidän ymmärryxemme nijn, että meidän tietomme kaikisa muisakin asioisa sangen korkiaan mittaan nousee. Kuinga selkiästi ja puhtaasti me silloin ymmärrämme Jumalan tahdon, työt, tiet, duomiot ja johdatuxet? Kuinga tarckasti me itzemme ja meidän autuat taiwalliset kanßa asujamme tunneme? kuinga tarckaasti me erituxen mailman ja taiwan wälillä, walkeuden ja pimeyden waldakunnan wälillä, Jumalisten ja Jumalattomain wälillä, awuin ja wikain wälillä nähdä taidamme.

Me tahdomme tällä hetkellä eteemme otta ainoastans wiisauden ja tyhmyden, nijnkuin kaxi kappaletta, jotka me ijankaickisudesa paljo paremmin tunnemme kuin tässä elämässä. Jos jotakin on, josa meidän tietomme enimmän osan tykönä tässä elämässä on turmeldu, ja monen tykönä pimitetty, nijn se on eroitus wiisauden ja tyhmyden wälillä. Sijtä tulee se, että moni, heidän ijankaickiseri wahingorexens itzens aiwan taitawina pitäwät, ja ijankaickisudesa wasta saawat he nähdä, että he owat tyhmät olleet, sitä wastan pitäwät he monda tyhmänä, jotka he äsken iiankaickisudesa ihmettelemisellä ja hämmästyrellä kaickein toimellisimmixi löytäneet owat.

Jumala andakon meille walkeutta ja armoo, tätä kaillista asiaa nijn tutkistella, että meillä sijtä olis totinen hyödytys meidän kuolemattomille sieluilemme, kuule meitä Isä meidän ꝛc.

Ewang. Matth. 25: 1, 13.

Minun rackaani! tässä Ewang. puhuu HERra JEsus taitawista ja tyhmistä ihmisistä. Hän teke senkaldaisen uloskuwauxen nijstä tyhmistä, että me sijtä taidamme päättä sen, ettei he itziänsä ainoastans itze ole taitawina pitäneet, waan että myös ne totisesti taitawat ja wiissat maan päällä ei ole heidän tyhmyyttänsä

hawaita taimnet; mutta Hän näyttä myös, että heille, heidän läh-dennösänsä mailmasta ijankaickisuteen, korkiambi walkeus on ylöskäy-nyt, wijsautta ja tyhmyttä paremmin tundemaan ja eroittamaan, me otamme sijs tilan, tämän wertauxen johdatuxen jälken toinen toisem-me kanßa puhua.

Sijtä korkiammasta eli suuremmasta tiedosta, jonga me ijancaicki-sudesa saamme wijsaudesta ja tyhmydestä. 1:o wijsaudesta ja 2:o tyhmydestä.

Mitä 1:o tulee wijsauteen: nijn pitä meidän ennen kaickia tietämän mitä wijsaudella ymmärretän. Wijsaus on ylipään yxi awu, koska ihmisellä, kaikisa kuin hän tekee, yxi totinen onnellisuus on tarkoitu-xena, ja sijnä siwusa kaicki hänen eteen-ottamisensa ja toimituxensa nijn sowitta, että hän tämän tarkoituxen saawutta taidais.

Taitawan ihmisen pitä sentähden tietämän mikä se totinen onnelli-suus eli totinen hywä on kaikisa asioisa kuin händä kohtaa, ja kuin-ga se kijldo ja warjo hywästä on eroitettu. Hänen pitä edespäin tietämän ne wälikappaleet joiden kautta hän totisen onnellisuden tai-ta saawutta, ja kuinga wälikappalet pitä käytettämän, että hän itze työsä sen sais. Mutta hänellä pitä ynnä myös oleman yxiwakainen sydän wilpitöin ja wahwa päätös, kaicki eteen ottamisensa ja työnsä nijn sowitta, että hän sen totisen onnellisuden woittais. Ja, tämä hywä päätös pitä itze työsä täyttämiseen saatettaman, ja nijn kaikisa kap-paleisa itzensä käyttä, että hän senkaldaisesta onnellisudesta osallisexi tulis.

Kaicki tämä sopij ylipään wijsauteen ja toimellisuteen, nijn että se joka ainoastans rummillisiskin asioisa, nijnkuin toimellinen ihminen itzens menettä tahtoo, hänellä jo pitä nämät omaisudet oleman. Tässä me nyt keiwästi taidamme päättä, mikä se hengellinen wijsaus ja toimi erinomattain on, josta me tällä erää puhumme.

Se hengellinen wijsaus on yxi Christillinen awu, jonga Pyhä Hen-gi uskowaisissa waikutta, ja heitä sen kautta soweljaxi tekee, että heil-lä, koko heidän waelluxesansa, kaickein muiden kappalten suhten, se totinen sielun autuus ja onnellisuus tarkoituxena on, ja itzens myös sen siwusa nijn käyttäwät, että he tämän tarkoituxen woitta taitawat. Jos sijs ihmisen sitä totista hengellistä wijsautta saaman pitä: nijn pitä Pyhän Hengen sen hänesä waikuttaman: sillä luonnosta olemma

me

me kaicki sokiat, pimiät ja tyhmät hengellisissä asioisa. Jos Pyhän Hengen pitä wijsauden waikuttaman: nijn pitä ihmisellä oleman käändynyt uskowainen sydän: sillä se on yrinäns se työ huone josa Pyhä Hengi waikutta taitaa ja tahtoo. Koska Pyhä Hengi sen hengellisen wijsauden waikutta: nijn anda Hän ihmiselle nijn paljon walkeutta, että hän sen tetisen sielun onnellisuden oppi tundemaan. Hän anda hänelle nijn paljon walkeutta, että hän myös ne wälikappaleet oppii tundemaan, jeiden kautta sielun onnellisuus saada taittaan. Hän anda hänelle myös sen woiman, että hän alinoma wilpittömällä sydämmellä sielun onnellisuden perän pyrkiä taita, ja itse työsä myös pyrkij. Tämä wijsauden kuwaus on senkaldainen, että järkikin sen oikiaxi tunnustaman pitä. Jollei meillä Jumalan ilmoitettua sanaa olisikan, nijn järki kuitengin olis sanowa: wijsaus waati, että me paremman elan perän ijankaickisudesa pyrimme ja kaicki wälikappaleet nijn käytämme, että me sijhen tämän elämän peräsä tulla mahdamme.

Mutta mitä näihijn wälikappaleihin tulee: nijn ei taida Se itsellensä jätetty järki nijtä yläslöytää; waan meidän pitä ne Jumalan ilmoituxesta oppiman tundemaan. Tämä ilmoitus on tykömme ijankaickisudesta alasläheteyxi tullut, sentähden taidamme itsellem suuremmari lohduturexi jo täällä maan päällä tietä, kutka ihmiset ijankaickisudesa taitawina ja kutka tyhminä tulewat pidetyxi. Ja waicka me kyllä, koska me itse ijankaickisuteen tulemme, tämän asian wielä tarckammin tundemaan tulemma, nijn tulee meidän kuitengin Jumalaa kijttä, että Hän meille Hänen sanasansa paljoo korkeimman tiedon andamut on, kuin meidän sokia järkemme tieto on, ja että sillä Hänen sanasansa ilmoitetulla tiedolla Hänen Jumalallinen wißeydensä on, ja itse asian puolesta on juuri se sama, kuin meillä ijankaickisudesakin on olewa, waicka meidän tietomme ijankaickisudesa mittansa puolesta on korkiambi olewa.

Kutka siis owat ne ihmiset jotka ijankaickisudesa taitawina pidetän? Wastaus: Ne jotka Christus meidän Ewangeliumisamme wertauxen tawalla wijdestä taitawasta neitzeestä eteemme asetta. Näistä neitzeistä sanoo Hän: Heillä oli öljyä heidän lampuisansa: heillä oli myös seurawaisesti walkeus myötänsä, he pidit öljynsä ja kynttilänsä tallella myös sillä ajaalla, koska he tulit uneliaxi; heidän koko tarkoi-

ajatens käwi ulos sen päälle että he yljän tygö tulleet olisit: tätä ylkää he odotit ja menit händä wastan.

Jos me asiaa ilman wertausta katzella tahdomme, nijn ne ijankaickisudesa taitawina pidetän, joilla täällä armon ajaasa se eläwä usko on: ja uskonsa nijnkuin kyntilän andawat walistaa: jotka myös heikonden aikana, eläwän uskon ja sen walon wielä tallella pitäwät: joiden koko tarkoitus käy sen päälle ulos että he taidaisit seisoo ja tulla ylkänsä tygö jota he odottawat. Tainkaltaiset owat ne ihmiset ylipään, jotka ijankaickisudesa taitawina pidetän. Mutta me tahdomme heidän omaijutens jotain likemmäxi tutkistella, että me heidän toimellisudensa sitä paremmin näkisimme, ja heitä sitä enämmin seuramaan oppisimme.

Ensisti pidetän ne ijankaickisudesa taitawina, joilla täällä armon ajasa on se eläwa usko. Tämä omaisuus ymmärretän öljyn kanssa. Sen me sijtä tietä taidamme, että öljy teki eroituren taitawain ja tyhmäin neitzetten wälillä, ja sen jälken duomittin, kutka hää salijn piti sisälle päästettämän, eli ei. Joilla öljyä oli, ne päästettin sisälle, mutta joilla ei öljyä ollut, nijtä ei sisälle päästetty. Nijn on sijs öljy merkitzewä sencaldaista asiata, jonga päälle Jsä erinomaisimasti katzoo, koska hän ihmiset autuaxi tekee, eli kadotta. Mutta että tämä asia on usko. Sen wahwistawat kaicki ne pyhän Raamatun paikat, jotka uskolle autuden omistawat. Nijn kuin Mar. 16: 16. Joka uskoo ja kastetan, se tulee autuaxi. Mutta joka ei usko, se kadotetan. Joh. 3: 16. Kaicki jotka Christuxen päälle uskowat ei pidä huckuman, mutta ijankaikisen elämän saaman. v. 36. Joka uskoo Pojaan päälle, hänellä on ijankaickinen elämä; mutta joka ei usko Pojaan päälle, ei hänen pidä elämätä näkemän, mutta Jsän wiha pysyy hänen päällänsä. Jer. 5: 3. HERra eikö sinun silmäs katzo uskoa? Mutta syy, mingätähden uskolle autuus omistetan, on tämä: että se wastan-otta Christuxen. Jos se olis mahdollinen, että usko taidais olla ilman Christuxen wastan ottamista; nijn se usko juuri nijn wähän autuaxi tekis, kuin muutkin hywät työt. Mutta että se totinen usko Christuxen sowinnon wastan-otta syndein anderi andamiseri: nijn saa se Christuxesa, Christuxen kautta, ja Christuxen tähden autuden.

Nijn on sijs usko se ainoa wälikappale meidän puoleldam, jonga

kautta

kautta me taidamme autuaxi tulla. Tämän tietäwät ne taitawat; sentähden rukoilewat he uskon wahwistusta: sentähden harioittawat he itziäns alinoma uskosa, sentähden pyytäwät he kaicki uskon kautta ja Christuxen tähden saada. Tätä wälikappaletta ei taida paljas järki heille ilmoitta: waan he owat saanet tiedon ijankaickisudesta, Jumala on sen heille hänen sanasansa ilmoittanut: nijn että joka tahto taitawa olla ja autuaxi tulla, sen pitä Christuxen päälle uskoman.

Nijn paljon tiedämme me jo edellläpäin ijankaickisudesta, ennen kuin me sinne tulemme. Mutta koska me itze työsä ijankaickisuteen jo tullet olemme, nijn me uskon tarpellisuden paljo sywemmin näemme. O mikä walkeus silloin ylöskäy meisä Christuxen ansion mittamattomasta rickaudesta! O Kuinga ylönpaldisesti suuri on meidän tietomme olewa, kuin me tämän walkeuden kautta saamme! O kuinga sywästi, kuinga selkiästi, kuinga eläwästi ja yliwoittawasti me silloin näemme hamasta perustuxesta, mikä Christuxen sowindo on: mingätähden ne langennet ihmiset ainoastans hänen sowindonsa kautta taitawat autuaxi tulla: mingätähden meidän uskon kautta hänen sowindonsa pitä wastan ottaman: mitä kalleita ja ijankaickisia waikutuxia usko tuo myötänsä, kuinga ihminen sen kautta kaikein lähisimmin tulee Christuxen kanßa yhdistetyxi: kuinga usko teke meitä sen Pyhän Colmeyhteyden templixi ja asunsiaxi: seurawaisesti, mikä wijsaus se on ollut, että ne autuat muinen mailmasa, nijn rohkiasti, nijn lujasti, nijn turwallisesti Christuxen päälle uskonet, ja hänen sowindo-uhrins cansa kaickia autuutta yrinäns etzinet owat.

Toiseri: Ne ijankaickisudesa taitawina pidetän, jotka heidän uskonsa, nijnkuin yhden kyntilän eli walkeuden, wallista andawat.

Sentähden oli taitawilla neitzeillä öljyä, että heillä olis walkeus ollut. Öljy ilman walkeutta ei kelpaa pimeydesä mihingän. Ja usko ilman hywiä töitä on kuollut itzesänsä Jac. 2:17.

Jos usko on oikia, nijn sillä pitä oleman walkeus ja elämä. Walkeus, että ymmärrys ylös walaisturi, ja elämä, että tahto yhitetyxi tulis. Sen fisällisen ymmärryxen ylöswalaisturen ja tahdon yhityxen kautta tulee myös se uleonainen waellus yhäxi ja walkendexi HERrasa. Tämä jen totisen Jumalisuden walkeus on yri ylennollinen hedelmä, waikutus ja tunto merki siltä eläwästä uskosta; sentähden tulewat ne uskowaiset nijn yriwakaisesti neuwoturi, että heidän

dän pitä andaman heidän walkeudensa walijsta Matth. 5: 16. Että heidän pitä waeldaman niinkuin walkeuden lapset Eph. 5: 9. että heidän pitä oleman wilpittömät, ei kellengän pahennuxeri, ja täytetyt wanhurskauden hedelmillä Phil. 1: 10, 11. Ettei heidän pitä pyrkimän pyhyden perän Ebr. 12: 14. Ja andaman itzens kokonansa pyhittä 1 Thess. 5: 23.

Tosin järkikin anda jo sen neuwon, että se joka taitawasti tahtoo ijankaickisutta wastan mennä, sen pitä karttaman itzensä wioista ja awuista ahkeroitzeman; sillä nijnmuodoin cuin Jumala on yxi pyhä olendo, nijn ei taida mitän saastaista hänen tykönsä taiwaiseen tulla. Nijn paljon owat myös jo pakanat tundeneet. Mutta ne uskowaiset owat sijtä totisesta pyhydestä korkeemman ymmärryxen ijankaickisudesta saanet, Jumalan sanan ilmoituxen kautta. He tietäwät, että waiwaisella turmeldunella luonolla ei ole yhtän woimaa pyhäxi tulla: waan että Jumalan meidän sydämem muuttaman ja pyhittämän pitä Ezech. 36: 26, 23. Joh. 15: 5, 2. 2 Cor. 3: 5. Phil. 2: 13. Eph. 2: 10. He tietäwät että usko Christuxen päälle on se lähde ja juuri, josta hywät työt, eli elämän pyhitys kaswaman pitä Rom. 14: 23. Gal. 5: 6. Act. 15: 9. Jos. 5: 4. Jac. 2: 8. He tietäwät, ettei pyhyttä meildä sitä warten waadita, että meidän sen kanssa pidäis taiwaan ansaitzeman Rom. 3: 28. Gal. 2: 16. Eph. 2: 8, 9. Waan että se sopii Jumalan cuwaan, joca meisä jällens pitä ylösraketuxi tuleman Eph. 4: 24. Col. 3: 10.

Nijn paljo korkiambi on jo se tieto, joka meille ijankaickisudesta on lahjoitettu: nijn paljo woitta se jo järjen tiedon awuista. Mutta koska me itze sijhen autuaan ijankaickisuteen sijälle tulemme; nijn tulee meille wielä paljo suurembi tieto tästä totisesta wijsandesta annetuxi. Kuinga selkiästi me olemme näkewä sen totisen pyhyden luonnon: kuinga puuttuwainen se on tässä elämässä ollut: mutta kuinga se kuitengin paljaasta Jumalan armon-woimasta on tullut ja on seisowainen ollut: mingätähden ei kengän taida HERraa nähdä ilman pyhyttä? Ebr. 12: 14. Mingätähden seurawasti kaicki saastaiset jumalattomat ihmiset Jumalan autuaasta katzelemisesta ulossuljetuxi tulewat; ja kuinga taitawasti ne mailmasa owat tehneet, jotka itzensä sunrella wireydellä totisesa pyhityxesä harjoittaneet owat.

Kolmannexi: Ne ijankaickisudesa taitawina pidetän, jotka myös heickou-

heickouden aicana sen eläwän uskon ja sen walkeuden owat tallella pitänet.

Ne wijsi taitawaa neitzyttä tulit myös uneliaxi v. 5. ja kuitengin pysyit he taitawina, että he öljyn ja walkeuden tallella pidit.

O kuinga monda kerta tulewat Jumalan lapset heidän hengellisesä waelluxesansa heikoixi ja uneliaixi? mutta ei he pois kadota kuitenkan uskoo ja hengellistä elämää, waicka se wälisä hengellisen woimattomuteen waipuu, He karttawat itziäns kuitenkin ehdollisista hallitzewaisista synneistä, ja etziwät kaicken heidän heickoudensa ohesa joka päiwä armoo ja anderi andamusta Christuxesa. Että he tämän tekewät, nijn pysywät he taitawain seas. Itze heidän heickoudens ei ole joku toimellisuus; he tekisit toimellisemmasti, jos he juuri walppana pysyisit; mutta ei he pois kadota kuitenkan sitä parasta wijsautta, koska ei he sitä eläwätä uskoo pois kadota, nijnkuin wälikappaletta, jonga kautta he Christuxen wastan ottawat ja autuuden saawat, Järki ei taida Jumalan lasten heickouden synneistä oikein duomita. Ei se tiedä, mitä sen heickouden syndein eli ehdon syndein sekaan lukeman pitä, sillä ei se tiedä mitään uskosta Christuxen päälle. Sentähden on se wälisä lijan kowa, wälisä lijan pehmiä. Lijan kowa, koska se nijldä heidän heickoudensa tähden autuuden kieldä, joilla kuitenkin on se eläwä usko. Lijan pehmiä, koska se nijden synnit, joilla ei ole sitä eläwää uskoo, heickoutena pitä ja heitä autudesta lohdutta.

Taitawat Christityt owat jo tässä elämässä uskowaisten heickoudesta korkemman tiedon saanet, Waicka heidän kyllä usein pitä walittaman: minä wiheljäinen ihminen, kuka päästä minun tästä kuoleman ruumista? Rom. 7: 24. Nijn huuta kuitenkin heille Jumalan Hengi ijankaickisudesta: Ei ole yhtään kadotusta nijssä heikoissa, jotka uskon kautta Christuxesa JEsuxesa owat, jotka ei waella lihan, waan hengen jälken Rom. 8: 1. Yxi HERran Apostoli, joka sildä ijankaickiselda walkeudelda läpitze walaistu oli, huuta kaickille heikoille 1 Joh. 8: 9. Jos me sanomme, ettei meillä ole syndiä, nijn me petämme itzemme, ja ei ole totuus meissä. Mutta jos me tunnustamme meidän syndim (sydämellisellä waikeoitzemisella ja uskowaisella anderi rukoilemisella:) nijn hän, HERra JEsus, on uskollinen ja hurskas, joka meille synnit anderi anda, ja puhdistaa meitä kai-

kesta wäärydestä. Tämä ilmoitus lohdutta heitä jällens kaikia järjen epäillystä ja kaickia oman tunnon ahdistusta wastan. Tämä sanoma wahwistaa heitä wanhurskasten taitawaisudesa, ettei he heickoudensa tähden lacka Christuxen sowindoo uskosa itsellensä omistamasta, ja sijnä sitä köyhää sydändä lewolliseri tekemästä, ja tämä on juuri se perustus, jolla he kaickein heidän heickouttensa ja wirheinsä ohesa kuitenkin sen totisen wijsauden tallella pitäwät.

Mutta koska me kerran tulemme asuwixi sijnä ijankaickisesa Jumalan kaupungisa, silloin meidän tietomme myös tässä osasa on paljo korkiammalle kaswawa. Me saamme sen paremmin nähdä, mingätähden Jumalan wijsaus on hywäxi löytänyt armon ajasa maan päällä uskowaisten tykönä wielä nijn monda heickoutta jäliille jättä: kuinga hän hänen woimansa meidän heickoudesam on ilmoittanut, ja heickoudet meille paremmaxi puhdistuxexi kelwata andanut: ja mingä uskollisuden hän meille on osottanut, että me kaickein heickoutten alla uskon, armon ja hengellisen wijsauden perustuxen olemme tallella pitäneet. Silloin me ne lohdulliset sanat 2 Pet. 3: 15. Lukekat meidän HERran JEsuxen Christuxen pitkämielisys teidän autudexenne, heidän pitudens ja leweydens puolesta, heidän korkeudens ja sywydens puolesta ymmärttämään opimme.

Neljännexi: Ne ijankaickisudesa taitawina pidetän, joiden koko tarkoitus on ijankaickisuteen tawoitettu, ja joiden koko waellus sijnä seisoo, että he odottawat HERraa JEsusta, ja menewät händä wastan.

Ne taitawat neitzeet olit koko heidän mielensä yljän päälle asettaneet. Heidän ainoa pää tarkoituxensa oli, tulla ainoastans hänen tyköns. Sijtä kohden sowitit he kaicki että he tämän tarkoituxen olisit woittanet. Koska hänen tulemisensa wijwyi, nijn he odotit händä. Ja waicka he wijpymisen alla uneljaxi tulit: nijn he tallella pidit kuitenkin öljyn ja walkeuden. He olit wyötetyt ja puetetut. Ylkä ei tullut kuitenkan pois heidän mielestänsä. Ja koska hän tuli, nijn olit he itze työsä walmijt, ja menit händä wastan.

Tämä osa wertauxesta edes maala taitawain Christittyin taiwallisen mielen, koska he aina etziwät Jumalan waldakundaa ja hänen wanhurskauttansa Matth. 6: 33. koska he pyytäwät ahtaasta portista sisälle mennä. Luc. 13: 14. koska he etziwät nijtä, kuin ylhällä owat,

ja

ja ei nijtä kuin maan päällä owat Col. 3:1, 2. Koska ei he katsnijtä näkywäisiä, waan näkymättömiä 2 Cor. 4:18. koska he ikäwöitzewät heidän kotonsa perän joka taiwasa on, ja mennä asumaan HERran tykö 2 Cor. 5:2, 8. koska he kokottawat nijden perän kuin edesä owat, ja samowat eteen pannun määrän jälken, sen kallin tawaran jälken, joka Jumalan kutzumisen kautta ylhäldä Christuresa JEsuresa ilmoitetan Phil. 3:14. koska he pyhällä waelluxella odottawat ja ikäwöitzewät Jumalan päiwän tulemista 2 Pet. 3:11, 12.

Järki ei taida näistä asioista mitään oikein sanoa. Koska se kauwas tulee, nijn suostuu se sijhen, koska nijn tehdän; mutta ei se taida yhtään neuwoo anda, mitä ja kuinga se tehttämän pitä. Nijn kauwas ei ulottu sen tieto.

O yhtä uskollista Jumalata! joka myös meille tämän sen totisen wijsauden osan on ilmoittanut. Se tieto, jonga hän meille jo täällä taiwallisesta mielestä jakaa, opetta meistä wißit askeleet ottamaan, etten me oikiasta määrästä exy, waan sen kalliin tawaran wißisti saada taidamme.

Mutta kuinga suuri on se tieto olewa, jonga me ijankaickisudesa taiwallisesta mielestä saamme? mingä wijsauden me nijsä näemme, jotka maan päällä taiwallisesa mielesä waeldanet owat? Koko taiwas on tundewa ne mahdollisixi kanßa asuixi, jotka aina taiwan perän owat pyrkinet, jotka heidän juoxuns alinoma taiwan perän owat asettanet, jotka hywän kilwoituxen kilwotellet, uskon pitänet, ja tässä uskollisudesa heidän juoxuns päättänet owat.

Tässä tulewat ne taitawat, on se silloin kuuluwa, jotka maan päällä heidän sydämens armon kautta owat muutta ja käändä andanet! ne taitawat, jotka armon owat korkembana pitäneet, kuin sen myrkyllisen synnin huwitnxet! ne taitawat, joilla se eläwä usko on ollut, jotka wanhurskautta syndein anderi andamiseri oikiasa paikasa owat etzineet, nimittäin yrinäns maailman Lunastajan sowinosa! ne taitawat jotka heidän walkeudens owat waliistaa andanet, ja sen totisen pyhyden perän pyrkinet owat, waicka he sildä hullulda ma lmada sentähden owat, wainoturi, pilkaturi ja tyhminä pidätyri tullet! ne taitawat, jotka kaickein heidän heickouttens ohesa kuitenkin sen eläwän uskon kallin tawaran owat tallella pitänet! ne taitawat, jotka maailman ja taiwan wälillä, maalisten ja ijankaickisten tawarain wälil-

lá, synnin ja armon wälillä, perkelen palwelluxen ja Jumalan palwelluxen wälillä wiisan eroituxen owat oppinet tekemän! ne taitawat, jotka itzens, mailman, perkelen ja synnin owat ylitze woittanet, että he taiwan perillisixi olisit tullet! Awatkat portit wanhurskaan kansan, taitawan kansan, jotka uskosa owat pysynet, käydä sisälle. Es. 26: 2. Iloitkat te taiwaat ja riemuitkat suurella pauhinalla.

Toinen Osa.

Koska me olemme tutkinet sen totisen wiisauden omasuidet: nijn pitä meidän nyt Toiseri waarin ottaman tyhmydestä, ja sitä sen tiedon jälken, jolla ijankaickisudes sia on, katzeleman.

Tyhmyys on ylipään senkaltainen järjetöin käytös, koska ihminen taicka senkaltaisen tarkoituxen perään pyrki, joka on julkisesti paha ja wahingollinen; eli koska hän hywän tarkoituxen perän pyrki, kuitenkin ei pysy oikeisa wälikappaleisa, sitä woitaxens, seurawaisesti myös sijtä hywästä, kuin hän etzii, ei taida osallisexi tulla. Se hengellinen tyhmyys, josta me nyt puhumme, ilmoitta itzens senkaltaisissa käytöxisä ja toimituxisa, koska ihminen taicka julkisesti pahan ja wahingollisen tarkoituxen perään pyrki, josta hän kewästi taita tietä, että hänen tiens loppu on kadotus; eli koska hänellä kyllä on tarkoitus autuaxi tulla, mutta ei etzi sitä oikeisa wälikappaleisa, jonga kautta autuus saada taitan.

Nijn on sijs tyhmys kahtalainen. Se ensimmäinen on yxi suuri ja julkinen tyhmyys, josa suuret suruttomat syndiset eläwät, joista jokainen näke, että he onnettomuden perään pyrkiwät. Se toinen on salainen tyhmyys, jota ei nijn kewästi taita hawaita, ja josa ne seisowat, joilla on tarkoitus autuaxi tulla, ja paljon tekewät ja etens ottawat, tätä tarkoitusta woittaxens, mutta ei he etzi oikeitten wälikappalden kautta sitä tietä, kuin meitä autuuteen wiedä taita.

Näistä salaisista tyhmistä puhuu Christus Luc. 13: 24. Pyytäkät ahtaasta portista mennä sisälle, sillä monda on, sanon minä teille, jotka pyytäwät mennä sisälle, ja ei taida. Tässä puhuu meidän wapahtajam senkaltaisista ihmisistä, jotka mielellänsä tahtowat autuaxi tulla, joille myös se ahdas porti, eli se totinen Christillisys ei ole wastoin, waan heillä on se tarkoitus, totisixi Christityixi tulla, ja jotka myös sen perän pyrkiwät, että he taiwaseen tulla mahdaisit:

Mutta

Mutta jotka ei sen totisen Christillisyden tarkoitusta, eikä autuden tarkoitusta woita, seurawaisesti tyhmät owat ja tyhminä pysywät, koska ei he saa, mitä he etziwät. Ja mingä tähden ei he saa sitä? Ettei he sitä oikeitten wälikappalitten kautta etzi; sillä nijden kautta ihminen uninäns totisexi Christityxi ja taiwan perillisexi tulla taita. He etziwät heidän korkiata tarkoitustans saada töiden kautta, ja ei uskon kautta; eli jos heillä usko kerran on ollut, nijn kadottawat he sen jällens, ja langewat pois armosta.

Näistä salaisista ja suckelista tyhmistä puhuu HERra JEsus meidän Ewangeliumisam, wertauxen alla wijdestä tyhmästä neitzeestä. Ne olit suckelat, ettei he ainoastans itze luullet, itzens olewan taitawat: waan että he myös taitawilda neitzeildä taitawina pidettin, ja tämä petos pysyi aina loppuun asti, sijhen asti kuin he ijankaickisudes korkeemman tiedon tyhmydestä sait.

Meidän tulee kijttä HERraa JEsusta, että hän meille tässä wertauxesa jotain tästä korkeemmasta tiedosta on jakanut, ja me tahdomme sen jälken ahkeroita meitäm, meillem waroituxexi, sitä hengellistä tyhmyttä oikein oppia tundemaan, etten me itziäm petäis, nijn kauwan kuin me maan päällä waellamme, ja en tulis sijtä ijankaickisesta lewosta ulos suljetuxi, koska ne taitawat sinne sisälle käywät.

Nyt kutka ihmiset tulewat sijs ijankaickisudesa tyhminä pidetyxi? Wastaus: Kaicki ne, joilla kerran se eläwä usko on ollut, mutta owat sen jälken jällens pois kadottaneet, ja ei itziäns oikialla ajalla jällens käännä: jotka itziäns wielä siitä armosta lohduttawat, jonga he pois kadottanet owat: jotka kaikisa kappaleisa itzens taitawain kaldaisna pitäwät ja ulkonaisesti heidän peräsäns tekewät, mutta ei ole sitä oikiata uskoo: jotka hädän aikana pikaisesti uskon lainata eli ostaa tahtowat. Mutta jos kaicki nämät ihmiset jo owat tyhmät: nijn pitä ne oleman kahden kertaisesti tyhmät, joilla ei nijn paljon hywää ole, waan owat julki jumalattomat.

Ensist: Sentähden tulewat kaicki ne ijankaickisudes tyhminä pidetyxi, joilla kerran se eläwä usko on ollut, mutta owat sen jällens pois kadottanet, ja ei itziäns oikialla ajalla jällens käännä.

Tästä laista olit ne wijsi tyhmä neitzyttä. Heillä oli aluusa öljyä, mutta ei se kestänyt waan loppui, ennen kuin ylkä tuli, ja koska he sitten wielä enämän öljyä lainata eli osta tahdoit, nijn oli se hiljainen.

Se näky minun mielestäni, että HERra JEsus tahtoo anda meille tilan perän ajattella, mistä se on tullut, että nijllä taitawilla neitseillä oli öljyä kyllä, ja nijldä tyhmildä nijn pian heidän öljyns loppui. Hän sano v. 3, 4. Ne tyhmät otit lampunsa, ja ei ottaneet öljyä myötänsä. Mutta taitawat otit öljyä astiaansa, ynnä lampuinsa kansa. Ne taitawat teit kahtalaisia. Ensin otit he öljyä heidän lampuinsa; toiseri otit he, ynnä lampuin kanßa, öljyä wielä muihin astioihin, joka oli yxi hywä wara kaickis tilois, ettei heildä öljy olis puuttunut. Ne tyhmät otit myös tosin öljyä heidän lampuinsa, mutta ei he ottanet muita astioita täynäns öljyä myötänsä, ei tarpellista waraa, jolla he kaikisa tilois olisit aikoin tullet.

Ne taitawat neitzeet uloskuwawat senkaltaiset Christityt jotka Christillisyden perusturen juuri sywäldä laskewat, ja heidän uskonsa kylläxi wahwistaa ja puhdistaa andawat, että he kaikisa tilois lujana ja järkähtämättöminä oysyisit; jotka tätä heidän sieluns tilaa usein tutkiwat, ja rukourese ja walwomisesa uskolliset owat; rukourese, että he enämmän armon woimaa saisit, walwomisesa, ettei he sitä woimaa kadotaisi, kuin heillä jo on; jotka enämmin sen sisällisen uskon kaswamisen päälle, kuin sen ulkonaisen muodon ja harjeitusten päälle katzowat, ja erinomattain sen oikian Ewangeliumillisen uskon woiman perän pyrkiwät. Näillä ihmisillä ei ole ainoastans öljyä lampuisa; waan myös wielä wara sen tulewaisen tähden, se on: Heillä on ei ainoastans nijn paljon uskoo ja armon woimaa, kuin he läsnä olewaisella ajalla tarwitzewat; waan he owat myös warustetut tulewaisixi, hätä tiloixi, nijxi ajoixi, koska kowuus kohta, koska suurembi woima waaditan.

Mutta ne tyhmät neitzeet owat kuwaus senkaltaisijn Christittyihin, jotka ainoastans läsnä olewaisen päälle katzowat, ja sen uskon kanßa, joka heillä on, sillä tawalla tytywäiset owat, ettei he yhdengän uskon perustamisen, puhdistamisen ja kaswamisen päälle ajattele. He unhottawat mennä heidän sydämihins, eli usein sieluns tilaa tutkistella, ja olla hiljaisudes Jumalan edesä. Sitä wastan menewät he enämmin ulkonaisijn hywijn harjoituxijn, ja koska he muiden jumalisten Christittyin canßa ulkonaisesa yhteydesä seisowat; nijn rippuwat he liaxi heisä ja nijsä ulkonaisisa harjoituxisa, tekewät sitä pää asian, ja unhottawat sen kautta sen sisällisen perusturen.

Nämät

Nämät ihmiset kadottawat wähittäin heidän sisällisen woimans, erinomattain hengen köyhyden, murhen, isomisen ja janomisen Christuxen wanhurskauden perän, rippumisen armosa; nijn pois kadotetan myös se eläwä usko, ja ei jää heille muuta jäliille, kuin lamput, kuin ulkonainen paiste, ulkonainen puheljaisus ja rippuminen Jumalan lapsisa. Ja ettei he yhtä haawa, ei myös suurten syndein kautta armosta pois langee; waan ainoastans armon wähittän pois kadottawat, ulkonaisen hywän muodon pitämisen kanssa, josa he itze kuitengin luulewat, itzens wielä käändyneixi. Sillä waicka he kyllä tarkemman tutkimisen alla löydäisit että mailman-hengi, se maallinen mieli, erinomattain heidän salaisemmat koto-eli powi-syndins jällens heisä hallitzewat; nijn laimin lyöwät he kuitengin taicka tarkemman tutkimisen; eli edeswastawat sitä pahaa Ewangeliumillisen wapauden alla; eli muilla asioilla, ja pysywät nijn tässä pahasa tilasa.

Tässä tulee usiambi kuin yxi tyhmyys näkywijn. Se on jo alku tyhmyteen, ettei he pidä murhetta paremmasta uskon wahwistamisesta, nijn kauwan kuin se wielä heillä on. Jongatähden ne tyhmät neitzet jo sillä ajalla tyhmixi nimitetän, koska heillä wielä öljyä lampuisa oli. Yxi taitawa ei ainoastans nautitze nijtä oikeita wälikappaleita, waan hän harjoitta nijtä myös ulottuwaisesa mitasa, jos hän tarkoituxians woitta tahtoo. Joka ei siis wälikappaleita sillä tawalla käytä, hän ei woita tarkoitusta enämin, kuin sekän, joka oikeista wälikappaleista ei ensingän huoli; seurawaisesti tekee hän myös tyhmästi.

Se on tyhmys, että senkaltaiset ihmiset enämin pitäwät murhetta ulkonaisesta paisteesta, kuin sisällisestä olennosta; että he enämin murhetta pitäwät ulkonaisista harjoituxista, kuin sen sisällisen woiman lisämisestä: että he nijn wäkewästi rippuwat Jumalan lapsisa, ja sydämen kokomisen Jumalan tykö unhottawat; että he nijn mielellans ojasta juowat, ja ei lähteestä ammunna, se on, ainoastans ylös rakennusta ihmisildä etziwät, ja ei itze Jumalalda.

Se on tyhmyys ettei he walwo uskon puutosta wastan, mailman-hengee ja maallista mieldä wastan, koto-syndiä wastan, koska ne wastuudesta tahtowat hallituxen sielusa wahwistaa.

Se on tyhmyys että he sen kautta armon woimat itze työsä kadottawat, ja sen kallin tawaran, joka heille lahjoitetu oli, tyköäns pois heittäwät.

Se on

Se on tyhmyys, ettei he heidän jo tapahtunutta langemistans tunne; että he sentähden luulewat wielä armosa seisowans; ettei he yhtän tarckaa tutkimista heidän sieluns tilasta pidä; että he itziäns Jumalan Hengen muistuturia wastan turhilla estelemyrillä edes wastawat, ja sen kautta oman tunnon nukuttawat.

Toiseri: Tulewat kaicki ne ijankaickisudes tyhminä pidetyri, jotka itziäns armosta lohduttawat, jonga he kadottanet owat.

Tämä on juuri se asia, josta meidän nijden wijden tyhmäin neitzeitten tykönä tulee waari otta. He olit herätetyt, käändynet, armoitetut; mutta he pois tulit armosta wähittäin, ja kuitengin lohdutit itziäns sen kanßa, että he kerran armon olit saanet. He pidit myös tämän wäärän lohdutuxen aina wijmeiseen asti, koska armon owi tuli suljetuxi.

O Cuinga monda lohduttawat itziäns sen kanßa, että he muinan owat käätyt ollet, ja ei kysy, jos he wielä owat käändynet! Tämän tekewät ei ainoastans ne ihmiset, joilla on jumalisuden warjo, nijnkuin ne tyhmät neitzeet, waan myös senkaltaiset, jotka jälken heidän langemisens armosta menewät suurijn syndeihin elämään. Kuinga monda lohduttawat itziäns siitä, että he heidän lapsudesans sen pyhän kasteen kautta owat tullet wastauudesta synnytetyxi ja Jumalan lapsixi ylös otetuxi, ja ei kysy, jos he Jumalan lapsina owat pysynet? Ja kuinga monda lohduttawat itziäns herätyxellä ja hywällä lijkutuxella, joka heidän muinan muutamaxi päiwäxi on tehnyt murhetta pitäwäisemmäxi heidän autudestans, ja ei kysy, jos he itze työsä totiseen sydämen muutoxeen owat tullet, ja senkaltaisesa muutoxesa wielä nyt seisowat?

Senkaltaiset ihmiset tekewät tyhmyyden kaickein tyhmyytten ylitze. Luotta itziäns sen asian päälle, joka meildä on kadotettu: kuinga järjettömästi se on? Jos yxi köyhä lohdutais itziäns suuresta rahan paljoudesta, jonga hän monda wuotta sitte pois kadotti, eli yxi sairas hywästä terweydestäns, joka hänellä muinan oli, eli yxi orja taicka fangi siitä kalliista wapaudesta, jonga hän jo aikaa on tuhlanut: eikö jokainen sanois: että nämät ihmiset owat kadottanet heidän järkens.

Kolmanneri: Tulewat ne ijankaickisudes tyhminä pidetyxi, jotka itzens kaickisa kappaleisa taitawain kaltaisna pitäwät, ja ulkonaisesti heidän peräsäns tekewät, mutta ei ole sitä oikia uskoo.

Ne

Ne tyhmät neitzeet luulit kaickisa kappaleisa nijn hywät olewans, kuin ne taitawatkin, he teit myös heidän peräsäns, ja pidit itzens taitawain tygö, waatettamisesa, ulkonaisesa odottamisesa yljän perään, lampuin ottamisesa, wastan menemisesä puhumisesa yljästä. Mutta ei heillä ollut enä öljyä. Tästä pää asiasa olit he nijstä taitawista eroitetut. Juuri siinä asiasa, joka ne taitawat taitawixi teki. O kuinga monda ihmistä löyty, joilla on jumalinen meno olewanans, mutta sen woiman pois kieldäwät. Ei he ole ne ihmiset, joixi he itzens teeskelewät.

Neljännexi: Tulewat ne ijankaickisudesa tyhminä pidetyxi, jotka hädän aikana pikaisesti uskon lainata eli ostaa tahtowat.

Ne tyhmät neitzeet jouduit hätään, koska ylkä tuli. Silloin hawaitzit he wasta, ettei heillä öljyä ollut. Nyt tahdoit he ensin taitawilda öljyä lainata; mutta ei se käynyt päinsä. Ne taitawat neuwoit heitä öljyä ostamaan. Tämä merkitzee nijn paljon: meillä pitä oma usko oleman: sillä mitä minä ostan, se on minun omaisudeni. Mutta ne tyhmät ei ymmärtänet tätä ostamista oikein; sentähden ei tainut heitä myös ostaminen autta. Owi tuli sentähden suljetuxi, ja he tulit sen ostetun öljyn kansa pois näytetyxi.

Tämä osa wertauresta katzoo sen wijmeisen tymyden päälle, kuin tyhmät Christityt heidän elämäns lopulla tekewät. Koska silloin heidän omatundons ylösherä: nijn tulee peite pois oteturi, ja iloleicki saa loppuns. Silloin katoo warjo-työ. Silloin rääpäle pois rijsutan. Silloin näke syndinen, että hänen endinen tilans oli yxi uni: että hänen endiset turwans ja estelemyxens owat tyhjät ja turhat; että hänen uskons on ollut luulo, ja hänen lohduturens, hänen toiwons ilman perustusta. Silloin tahtoo hän itziäns kaikesa pikaisudesa autta, mutta että hän asian wäärällä tawalla alkaa, nijn tekee hän jälleens tyhmästi, ja waipuu kaickein tyhmäin kanßa ijankaickiseen turmelluxeen.

Jos senkaltaiset ihmiset owat seisonet ulkonaisesa yhteydesä Jumalan lasten kanßa: nijn tahtowat he ensin uskoo ja armoo lainata. Tämä käy näin: Alussa pyytäwät he heidän lewotoinda omatundoons sillä rauhoitta, että heillä kuitengin niin ja nijn kauwan on ollut hywä kanßakäyminen Jumalan lasten kanßa, joka heille

 wißisti

wißisti Jumalan edes siunauxeri on yhös kirjoitettu. He andawat myös Jumalan lapset tyköns tulla, walittawat heille oman tundons lewotomutta, ja uskowat itzens heidän uskowaisen esirukouxens ala. Tämä olis itzesäns hywä, jos he sitä oikialla tawalla ajatteliſit. Se on: jos heidän ajatuxens olis, että he auttaisit heitä käändymisen armoo sydämeens rukoilleman. Mutta omasta käändymisestä wetäwät he heidän ajatuxens pois. He luulewat, että he jo aikaa owat käändyneet. He tahtowat ainoastans heidän lewottomudens nijden taitawain selkän sälyttä. He tahtowat ainoastans heidän rukouxens ja uskons lainata. He luulewat, että ainoastans nijden Jumalisten rukous tulee Jumalan edes pidetyxi, kuin olis se heidän rukouxens. Sentähden sanowatkin he: En minä taida nyt nijn rukoilla; rukoilkat te minun edestäni. He ajatteleewat, että ne jumaliset uskowat myös heidän edestäns, ja että se taidais heidän uskons puutoxen walkita. Tämä on öljyä lainata.

Usiasti ei hawaitze myös ne taitawat, että senkaltaisen lainamisen päälle katzotan, ja lupawat heille wißisti, että he tahtowat rukoilla heidän edestäns. Ja nijn ei tarwitze ne tyhmät sitä toista tyhmyytä tehdä, woan tulewat heidän ensimäisesä laina-tyhmydesäns kadotetuxi. Mutta jos ne taitawat hawaitzewat, että yxi lainaminen perustuxena on, että se wiheljäinen syndinen ei ole wielä käändynyt, ja tahtoo ainoastans muilda tulla autetuxi: nijn näyttäwät he händä lainamisesta pois, ja selittäwät hänelle, että Jumalan edesä lainattu tawara ei mitän auta, wanhurskan pitä elämän uskoskans. Hab. 2: 4. Rom. 1: 17. Gal 3: 11. Hänen pitä sijs wältämättömästi oman uskon saaman, jos hän tahtoo autuaxi tulla. Ja täsä puhuwat he hänelle sijs ostamisesta, mutta ymmärtäwät ostamisen ilman rahata Es. 55: 1. ja Apoc. 3: 18. Se on armon saamisen oikeain wälikappalten kautta, eli totisen käändymisen kautta.

Jos nyt se wiheljäinen ihminen tätä uskollista neuwoo seurais, nijn hän juuri wißisti sais oman öljyn, oman uskon, ja tulis wielä hänen elämäns lopulla autetuxi. Mutta täsä langee hän toiseen tyhmyteen, uimittäin uskon tyhmyyteen, joka eximomattain sijnä seisoo, että hän kyllä yhtä armoo ulkona itzestäns ostaa tahtoo, mutta sitä wastan käändymisen itze tyköns laimin lyö. Hän rupee rukoilemaan, lukemaan ja edesäns hywä asioita lukia andamaan; mutta

mutta kaicki sijnä ajatures, että Jumala tämän puokeen on armosa katzowa, ja hänelle sentähden taiwaan lahjoittawa. Tämä on, taiwasta töillä tahtoa ansaita. Hän anda Rippi Isänsä tyköns kutzua, ja wastanotta sen pyhän Ehtollisen, sijnä tarkoituresa, myös tämänkin hywän työn kautta Jumalan edesä jotain hywäxi tehdä. Hän jakaa wielä jotain waiwaisille, mutta taas sijnä tarkoituresa, että se hänelle ijankaickisudesa tulis maxetuxi. Mutta että hän kaickein näiden asiain ohesa pitä yhden käändymättömän sydämen, että hän pysyy ilman sitä eläwätä uskoo, että ostaminen ja ansaitzeminen on hänelle yhtä kaicki, ja nijn taiwasta tahtoo ansaita: nijn tulee hän yhtä hywin ulos suljeturi, ja tulee ostetun öljyns kanza kadoteturi: sillä ei se ole pyhän Hengen öljy, waan paljas luonon öljy, jonga hän itzellens omasta woimasta on tehnyt.

Wihdoin mijdennexi: Jos senkaldaiset ihmiset, joilla nijn paljon hywää näky olewan, ijankaickisudesa tulewat tyhminä pidetyxi: nijn kaiketickin kahdenkertaiset tyhmät ne owat, jotka julki jumalattomudesa eläwät.

Jos ne owat tyhmät, joilda se eläwä usko puuttu, waicka heillä on historiallinen usko Christuxen päälle: mitkä tyhmät mahtawat sijs ne epäuskoiset olla, jotka taicka sanoilla, eli heidän sydämesäns sanowat: Ei Jumalata olekan Psalm. 14: 1. Eli jotka Christuxen hylijäwät ja sen Christillisen uskon ja opin kieldäwät? Coska nämät mielipuolet ihmiset toinen toisens maailmasa wäkewixi hengixi, taitawimmixi ja tarcka näköisinixi ihmisixi huutäwat: nijn tulee kuitengin ijankaikisudes se duomio heidän ylitzens huutuxi: He owat pilat ja tyhmät! O kuinga he heidän sisälle käymisesäns ijankaickisuteen peljästywät, koska he sielä wasta näkewät, että he mailmasa tyhmät owat ollet! Mikä sekoitus langee heidän päällens, koska he näkewät, että kaicki ijankaickisudes on kokonans toisin, kuin he luullet owat! Cuinga he hämmästywät, koska he siellä kaicki nijn löytäwät, kuin Jumalan sana on sanonut, jonga he heidän tyhmydesäns hylijänet, rikkannet ja jalwoilla tallannet owat?

Edespäin: Jos ne owat tyhmät, jotka kaickia suuria syndejä wälttänet, ja monda ulkonaista hywää työtä tehnet owat, ainoastans että heildä se sydämellinen käändyminen on puuttunut: mitkä tyhmät mahtawat sijs ne olla, jotka ei ensingän maan päällä ole a-

wuja harjoittanet, waan kaickinäisisa synneis ja wiois itzens kieritellet?

Jos ne owat tyhmät, jotka mailmasa Jumalan lasten kanßa käymistä owat etzineet, ainoastans sentähden ettei he itze ole Jumalan lapset ollet: mitkä tyhmät mahtawat sijs ne olla, jotka Jumalan lapsia pilkannet, ahdistaneet ja wainoneet owat?

Jos ne kuolewat nijnkuin tyhmät, jotka heidän loppuns edellä armoo wielä sydämmen ahdistuxella etziwät, ja sitä nyt lainata nyt ostaa tahtowat; ainoastans ettei he sydämellisen käändymisen kautta eläwätä ukoo saa: mitkä tyhmät mahtawat sijs ne olla, jotka epäuskosa, epäilyxesä, suurimmasa lihallisesa suruttomudesa keskellä heidän syndis jouxua, Jumalan, hänen sanans, hänen sacramenteins ja hänen palweljains ylönkatzeesa kuolewat? HERra ei ole meille ilman syytä nijn salaista tyhmyyttä wertauxesa wijdestä tyhmästä neitzeestä eteen asettanut; waan meidän pitä tässä sen päätöxen Tekemän; jos senkaldaiset pienet tyhmät kadotetuxi tulewat; kuinga paljon enämin ne suuret ja suuremmat.

Tässä mailmasa ei tiedä enin osa ihmisistä, mitkä tyhmät he owat. Enin osa pitäwät, Jumala paratkon! tyhmyden wijsautena, ja wijsauden tyhmyytenä: joka tulee sijtä, ettei he duomitze Jumalan sanan jälken, waan heidän lihallisen mielens jälken. Oikiat Christityt tietäwät yrinäns, mikä wijsaus ja tyhmyys on Jumalan duomion jälken: sillä he duomitzewat sen korkeman tiedon jälken, joka heille ijankaickisudesta lahjoitettu ja Jumalan sanasa ilmoitettu on. Mutta itze ijankaickisudesa saawat he ei ainoastans wijsauden, waan myös tyhmyden tarckaimilla hengen-silmillä nähdä. Mutta silloin myös ne tyhmät saawat tuta, mitkä suuret tyhmät he owat ollet: sillä silloin täyty heidän huuta: Me hullut olemma kaicki käyneet wääriä ja wahingollisia teitä, ja olemma waeldanet harhoja retkiä: Mutta HERran teitä emme ole tietänet, ja nijn edespäin Wijsauden kir. 5: lug. v. 3, 9.

HERra JEsu! Armahda sinuas meidän päällem, ja tee meitä wapaxi kaikestä tyhmydestä, etten me kaikein tyhmäin kanßa ijankaickisudesa tulis kadotetuxi. Lahjoita meille se totinen wijsaus, että me ijankaickisudes kaickein taitawain tygö kootuxi tulisimme. Tee se rackain Wapahtaja Sinun Nimes tähden, Amen.

Ainoalle Jumalalle Cunnia!

~~217. II. 11.~~
R. Laarnoja.
Fresenius

KANSALLISKIRJASTO-KANSALLISKOKOELMA
120 102 1504

KPL 1.